

2. Улюкаев А. Демократия, либерализм и экономический рост// Вопросы экономики. – 2018. № 11. С. 19.

3. The Global Innovation Index 2020. UR: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2020-report>

ТЕОРЕТИЧНІ УМОВИ ПОКРАЩЕННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ

Є. В. ГРИЦЬКОВ, канд. екон. наук, доцент

О. Р. ГАЛУЗА, студентка

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Аналітична діяльність (аналітика) представляє собою напрямок інтелектуальної діяльності людей, який спрямований на рішення завдань, що виникають у різних сферах життя, при цьому вона виступає найважливішою характеристикою сучасного суспільства. Терміни «аналіз», «аналітика», «аналітична діяльність», «аналітична політика» й подібні їм стали популярні настільки, що простим і однозначним здається закладений в них зміст. Але варто тільки поставити собі завдання проаналізувати що-небудь, тобто перевести мислення з термінологічного рівня на технологічний, рівень конкретної діяльності, то відразу ж виникає ряд досить складних питань: що таке аналіз?, які його процедури? тощо. У понятті «аналіз» закладено два смислових підходи: при вузькому підході розуміється деяка сукупність прийомів мислення, уявне розкладання цілого на складові частини, що дозволяє одержати уявлення про будову досліджуваного об'єкта, його структури, частин [15]; при широкому підході аналіз не зводиться тільки до властиво процедур уявного розкладання об'єкта на прості складові, а містить у собі й процедури синтезу – процес уявного об'єднання різних сторін, частин предмета в єдине формоутворення [1]. У зв'язку з цим досить часто аналіз ототожнюється з дослідницькою діяльністю взагалі. Витоки

аналітичної діяльності сягають до Сократа, який широко використовував діалоговий спосіб рішення завдань, доказу через наведення. Ключову роль у виникненні аналітики зіграв творець логіки Аристотель (384-322 до н.е.). Він написав книги: «Перша аналітика» і «Друга аналітика». Внесок великого Стагірита в аналітику полягав у тому, що він уперше систематизував і кодифікував прийоми міркувань, зробив їх предметом наукових пошуків. Аристотелем не тільки поставлені, але й вирішені такі глобальні проблеми, як закони тотожності, протиріччя та виключеного третього, діалектики індукції, дедукції та логічного синтезу, визначені категорії, сутність, мета, відношення, простір, час, рух, кількість і якість, форма та матерія, можливість й дійсність, необхідність й випадковість, одиничний, особливе та загальне, розвиток і саморух, структура та функція. Найбільша заслуга Аристотеля в тому, що з нього починається системний світогляд і системне дослідження природи.

В сьогоденні умовах аналітика представляє собою розгалужену та складну систему знань, у яку входять: логіка, як наука про закономірності та операції правильного мислення; наукова методологія – система принципів, методів і прийомів пізнавальної діяльності; евристика – дисципліна, метою якої є відкриття нового в науці, техніці та інших сферах життя, коли відсутній алгоритм рішення того або іншого пізнавального завдання; інформатика – наука про інформацію, способи її одержання, нагромадження, обробки та передачі (див. рис. 1). Таким чином, складність і неоднозначність процесів, ризик і прагнення одержати гарний результат, різноманіття інформації та відсутність достовірного знання змушують застосовувати аналітичну діяльність. Зауважимо, що термін «аналітичні технології» ще не закріпився в науці. Так, автори тлумачного словника «Соціальні технології» виділяють серед технологій соціологічних досліджень аналітичне, яке відрізняється складністю та глибиною проникнення в сутність явищ [10], дають характеристику окремих аналітичних технологій, опираючись скоріше на логіку наукового дослідження, а не на логіку аналізу. Відомо кілька

варіантів трактування наукою сутності аналітичної діяльності: методологія та логіка наукових досліджень, де аналітична діяльність звичайно ототожнюється з логікою наукового дослідження, як такого [5, 6, 8]; управлінське консультування, у якому аналітична діяльність розглядається, як найважливіший засіб підготовки діагнозу ситуацій [9]; роботи з аналізу політики [2, 4], де аналітичні процедури виступають засобами одержання інформації при розробці аналітичної політики; численні дослідження з окремих видів аналізу, при цьому найбільший інтерес представляють при цьому роботи із системного, ситуаційного та іншого видів аналізу [3, 11, 12, 13, 14], які нагадують гілки, які сплуталися, і гілочки, які йдуть від одного аналітичного стовбура.

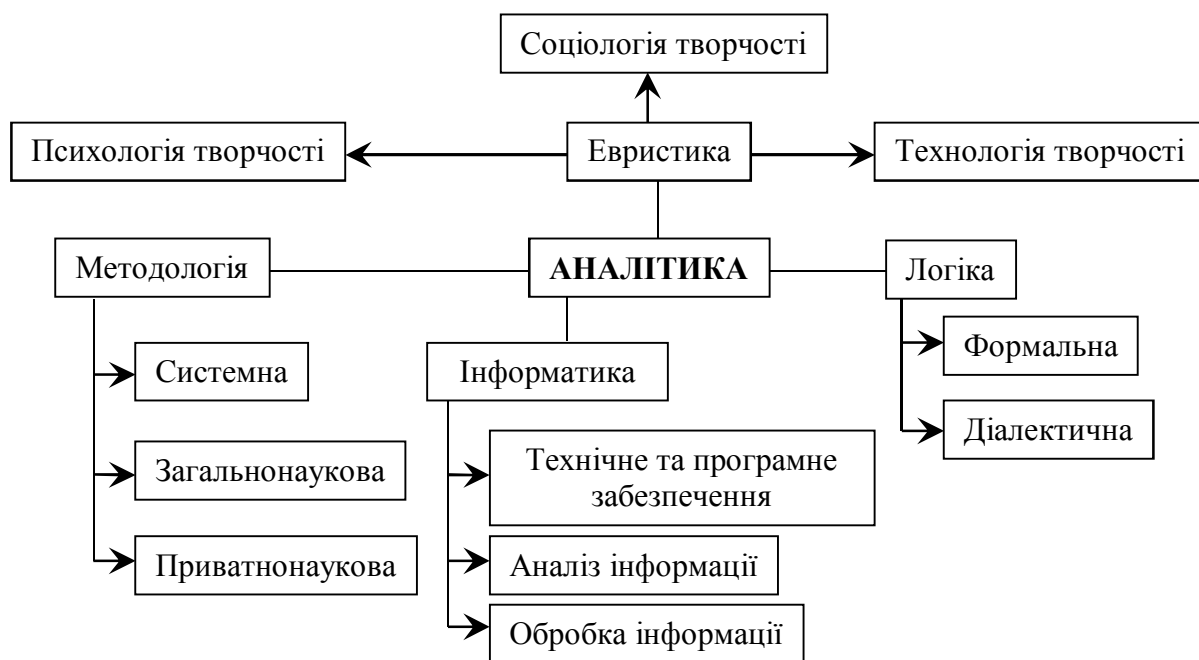

Рис. 1 – Структура аналітики

Тільки в минулому столітті зростання використання аналітичної діяльності визначив швидкий процес її технологізації. Нині вони відрізняються значним різноманіттям і неповторністю, але разом з тим вони мають й загальні блоки операцій, при цьому універсальну технологію аналізу можна представити наступним рис. 2.

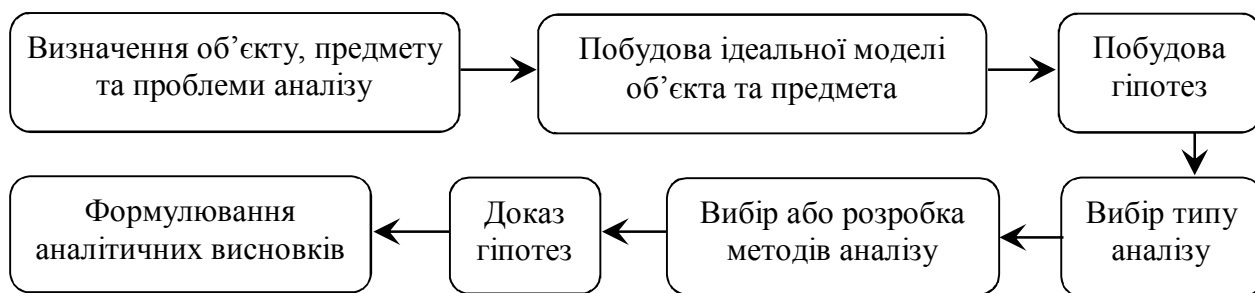

Рис. 2 – Універсальна технологія аналізу

Сучасний стан аналітичної діяльності на підприємствах паливно-енергетичного комплексу не забезпечує ефективність реформування суспільства в цілому. Недостатня увага до аналітичних технологій, аналітичної роботи, аналітичної політики тощо може привести в найближчій перспективі до загострення багатьох проблем національної безпеки. На наш погляд, необхідні наступні перетворення, які дозволять змінити положення справ до кращого: 1) створити систему підбору та соціального просування аналітиків, як найважливішої частини інтелектуального капіталу суспільства, його національного надбання та визначити систему стимулів для оволодіння аналітичною діяльністю; 2) налагодити підготовку фахівців в області аналітично-політичного аналізу, які володіють сучасними методами аналізу державної політики та діяльності будь-яких підприємств, що використовують комп'ютерні технології та відрізняються творчістю, дослідницькою культурою та розвиненою професійною етикою; 3) почати підготовку навчально-методичної літератури та інформаційно-комп'ютерного забезпечення аналітичної діяльності, а також створити портфелі типових аналітичних технологій для різних рівнів і підсистем державного керування та діяльності підприємств паливно-енергетичного комплексу; 4) сформувати мережу експертних рад, центрів управлінського консультування, «фабрик думки», національних аналітичних корпорацій; 5) підготувати державну програму розвитку інформаційно-аналітичної роботи та політики, у якій особливу увагу приділити національній безпеці в області високого інтелекту, розвитку аналітичних технологій, кадровому забезпеченню, організації

моніторингу складних і доленосних проблем суспільства; 6) закласти інфраструктуру ринку інтелектуального продукту та аналітичних технологій, зміцнити його правові основи, сформувати на ньому загальнонаціональні правила гри; 7) широко використовувати закордонний досвід організації аналітичної роботи та політики в органах державної влади та підприємств паливно-енергетичного комплексу, налагоджувати співробітництво зі світовими аналітичними центрами та будь-якими підприємствами [7, 8].

Список використаних джерел:

1. Бліхар В.С., Козловець М.А., Горохова Л.В., Федоренко В.В., Федоренко В.О. Філософія: словник термінів та персоналій. К.: КВІЦ. 2020. 274 с.
2. Браун М.П. Посібник з аналізу державної політики. Пер. з англ. К.: Основи. 2000. 243 с.
3. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: навч. посіб. К.: Університет «Україна». 2014. 417 с.
4. Веймер Д.Л., Вайнінг Е.Р. Аналіз політики: концепції, практика. Пер. з англ. К.: Основи. 1998. 654 с.
5. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: навчально-методичний посібник. 2-ге вид. доп. і перероб. Р.: РДГУ: Інститут соціальних досліджень. 2006. 167с.
6. Гнасевич Н.В., Гончарук Т.В., Гурик М.І., Джугла Н.В., Рудакевич О.М., Чигур, Р.Ю., Шумка М.Л. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Т.: Крок. 2014. 273 с.
7. Кіндрацька Г. І., Загородній А. Г., Кулиняк Ю. І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Л.: Видавництво Львівської політехніки. 2019. 320 с.
8. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Сучасні методики контент-аналізу: навч. посіб. К.: Видавничий дім «Кондор». 2018. 416 с.

9. Костін В.П. Управлінське консультування: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал». 2009. 144 с.
10. Лохвицька Л.В. Тлумачний словник-мінімум із соціальної педагогіки та соціальної роботи. 2-ге вид., оновл. Т.: Мандрівець. 2017. 232 с.
11. Сидоренко О., Чуба В. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. К.: Центр інновацій та розвитку. 2001. 256 с.
12. Сурмин Ю.П. Методология анализа ситуаций (Case Study Method). К.: Центр инноваций и развития. 1999. 94 с.
13. Сурмин Ю.П. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода. К.: Центр инноваций и развития. 2002. 286 с.
14. Швець С.В., Швець У.С. Основи системного аналізу: навч. посіб. С.: СумДУ. 2017. 126 с.
15. Шинкарук В.І. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди. К: Абрис. 2002. 742 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Д. В. СОКОЛОВ, старший викладач
К. Д. КУЧЕРЕНКО, студентка
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Сучасне визначення стратегії важко сформулювати. Велика кількість відомих вчених висунули власні ідеї щодо змісту стратегії, але їх визначення мають різний зміст. Стратегічний розвиток, по-перше, має певне розуміння майбутнього розвитку підприємства (компанії), по-друге, підприємство активно використовує сучасні методи управління для забезпечення певної збалансованості та майбутнього напрямку розвитку підприємства.